

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่อศึกษาการประเมินค่าทางปัญญาเกี่ยวกับการเรียนการสอนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ลักษณะประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติดังนี้

- 1.เป็นนักศึกษาพยาบาลไทยที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต แผน ก แบบ ก (2) ทุกสาขา ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 2.กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2542
- 3.ยินยอมและให้ความร่วมมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 ส่วน คือ

1.แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของประชากร ประกอบด้วย อายุ เพศ ศาสนา ความคาดหวังต่อการศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ การมีหรือไม่มีหัวข้อวิทยานิพนธ์ เกรดเฉลี่ยสะสมเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา 2541 ความเชื่อว่าจะสามารถสำเร็จการศึกษาและความเชื่อว่าจะสามารถควบคุมสถานการณ์การศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต และความหมายของการศึกษาในระดับพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตต่อชีวิต

2.แบบวัดความรู้สึกทางอารมณ์ที่เกิดจากการประเมินค่าทางปัญญา ซึ่งผู้วิจัยแปลจาก ส่วนที่ 2 ของแบบสอบถามความเครียดในการเรียนทางคลินิก (Clinical Stress Questionnaire) ของพากานา (Pagana, ,1989) ซึ่งสร้างตามแนวคิดของ ลาซารัสและโฟล์คแมน (Lazarus & Folkman,1984; Folkman & Lazalus, 1985) แบบวัดนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน โดยผู้วิจัยนำส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อคำถามความรู้สึกทางอารมณ์ที่เกิดจากการประเมินค่าทางปัญญา จำนวน 20 ข้อ แบ่งเป็นความรู้สึกทางอารมณ์ที่เกิดจากการประเมินค่าทางปัญญา 4 ลักษณะได้แก่ 1) ความรู้สึกทางอารมณ์ที่เกิดจากการประเมินค่าทางปัญญาว่าสถานการณ์นั้น เป็นประโยชน์มี 4 ข้อ 2) ความรู้สึก

ทางอารมณ์ที่เกิดจากการประเมินค่าทางปัญญาว่าสถานการณ์นั้น อันตราย/สูญเสีย จำนวน 5 ข้อ
 3) ความรู้สึกทางอารมณ์ที่เกิดจากการประเมินค่าทางปัญญาว่าสถานการณ์นั้น คุณค่า จำนวน 6 ข้อ
 4) ความรู้สึกทางอารมณ์ที่เกิดจากการประเมินค่าทางปัญญาว่าสถานการณ์นั้น ทำลาย จำนวน 5 ข้อ

เพื่อให้แบบวัดมีความไวต่อการวัดมากขึ้น และคะแนนที่ได้จะมีความละเอียดขึ้นช่วยป้องกันปัญหาจากการให้คะแนนแต่ละหมวดเท่ากัน ซึ่งจะทำให้ไม่สามารถตัดสินได้ว่าการประเมินค่านั้นอยู่ในหมวดใด ผู้วิจัยจึงได้ปรับการให้คะแนนแต่ละข้อจากแบบ ลิเคิร์ตสเกล (Likert scale) ที่ให้คะแนนตั้งแต่ 0-4 คะแนน เป็นแบบประเมินค่าด้วยเส้นตรง โดยกำหนดลักษณะความรู้สึกทางอารมณ์ไว้ด้านหัวท้าย ด้านหัวของเส้นตรงมีค่าเท่ากับ 0 คะแนน คือ ไม่มีความรู้สึกทางอารมณ์ ด้านท้ายของเส้นตรงมีค่าเท่ากับ 10 คะแนน คือ มีความรู้สึกทางอารมณ์ดังกล่าวมากที่สุด โดยให้ผู้ตอบทำเครื่องหมายขีดบนเส้นตรงบริเวณที่ตรงกับระดับความรู้สึกของตนเอง การการแปลผลการประเมินค่าทางปัญญามีลักษณะ เป็นประโยชน์ เป็นอันตราย/สูญเสีย คุณค่า หรือ ทำลาย ทำโดยนำคะแนนแต่ละข้อ ไปหาผลรวมของคะแนนในหมวดนั้น ๆ แล้วหารด้วยจำนวนข้อของหมวดนั้น คะแนนเฉลี่ยที่ได้ดังกล่าวในหมวดใดสูงสุดถือว่ามี การประเมินค่าทางปัญญาในหมวดนั้น

3.ข้อมูลประกอบการศึกษา ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด ที่ถามถึงสถานการณ์ในการเรียนการสอนที่ทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกทางอารมณ์ดังกล่าว

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามความเครียดในการเรียนทางคลินิก (Clinical Stress Questionnaire) ของพากานา (Pagana, 1988,1989) ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดย

การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) การวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างโดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) ได้ 4 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่ 1 หมวดทำลายมีลักษณะอารมณ์ของหมวดทำลายและเป็นประโยชน์ รวมกัน 7 อารมณ์ อารมณ์ในหมวดเป็นประโยชน์ ได้แก่ ยินดีปรีดา พอใจ มีความสุข ส่วนอารมณ์ในหมวดทำลาย ได้แก่ ตื่นเต้นเร้าใจให้เกิดความมุ่งมั่น กระตือรือร้น ถูกกระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจและมีความหวัง องค์ประกอบที่ 2 หมวดคุณค่า 6 ข้อ องค์ประกอบที่ 3และ4 หมวดอันตราย 3 ข้อ และ 2 ข้อ ตามลำดับ ทั้งนี้มีอารมณ์ ผ่อนคลาย ตกอยู่ในองค์ประกอบที่ 1 และ 4 และอารมณ์ มั่นใจ ตกอยู่ในองค์ประกอบที่ 1 และ 2 โดยอารมณ์ทั้ง 2 คือ ผ่อนคลาย และมั่นใจ มีน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) ใกล้เคียงกัน จึงไม่สามารถระบุได้ว่าอารมณ์ทั้ง 2 นี้ตกอยู่ในองค์ประกอบใด พากานา จึงได้ตัดข้อคำถามนี้ออกจากทุกองค์ประกอบ แล้วจัดองค์ประกอบที่ 1 ใหม่ได้ข้อคำถามได้ข้อคำถามในหมวดทำลาย และเป็นประโยชน์รวมกัน 7 ข้อ การที่ผลการวิเคราะห์เป็นเช่นนี้

พากานา อธิบายว่า มีส่วนจากเครื่องมือนี้ตรวจสอบคุณภาพในนักศึกษาที่ประสบกับสถานการณ์การฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนคลินิกเพียง 1 วัน

หาค่าความเที่ยง(reliability) โดยการวิเคราะห์ความสอดคล้องภายใน (internal consistency) ของข้อคำถามทั้ง 20 ข้อ พบว่า เครื่องมือในหมวด ดังนี้คือ เป็นประโยชน์ เป็นอันตราย/สูญเสีย คุณคาม และทำลายได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .71 .70 .84 และ .76 ตามลำดับ (Pagana, 1988,1989)

ผู้วิจัยได้แปลแบบวัดแล้วนำไปตรวจสอบความตรงด้านภาษา และแปลย้อนกลับ (back translation) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน จากนั้นนำมาปรับภาษาให้มีความชัดเจน และนำไปหาค่าความเชื่อมั่นกับนักศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 20 ราย โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นในแต่ละหมวดคือ เป็นประโยชน์ เป็นอันตราย/สูญเสีย คุณคาม และทำลาย เท่ากับ .70 .78 .73 และ .82 ตามลำดับ

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1.ทำหนังสือถึงคณบดี คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลและชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย

2.เลือกประชากร ตามคุณสมบัติที่กำหนด

3.การรวบรวมข้อมูล

3.1. ผู้วิจัยพบตัวแทนประชากรแต่ละสาขา เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย การรวบรวมข้อมูล ขอความร่วมมือในการวิจัย และการพิทักษ์สิทธิของประชากร โดยชี้แจงให้ตัวแทนประชากรแต่ละสาขารับว่า มีสิทธิ์ที่จะตอบหรือปฏิเสธการตอบแบบสอบถาม และคำตอบที่ประชากรตอบครั้งนี้ไม่คำตอบที่ถูกหรือผิด รวมทั้งจะไม่ส่งผลกระทบต่อใด ๆ ต่อการศึกษาของประชากร การนำเสนอผลการศึกษากครั้งนี้จะเสนอเป็นภาพรวม จึงไม่ต้องเขียนชื่อและสาขาวิชาลงในแบบสอบถาม หลังจากนั้นผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามพร้อมกับหนังสือขอความร่วมมือและพิทักษ์สิทธิ ให้กับตัวแทนประชากรแต่ละสาขาไปแจก และนัดรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง หลังจากนั้นภายใน 1 สัปดาห์จากตัวแทนประชากรแต่ละสาขา ในส่วนที่ยังไม่ได้คืนผู้วิจัยได้โทรศัพท์ติดตามและไปรับแบบสอบถามด้วยตนเอง

3.2. ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW (Statistical Package for the Social Science/For Window) มีรายละเอียดดังนี้

- 1.วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลโดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 2.วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบวัดความรู้สึกที่เกิดจากการประเมินค่าทางปัญญา โดยนำไปหาค่า ความถี่ ร้อยละ แต่ละหมวด